

11. SINIF TÜRK KÜLTÜR VE MEDENİYET TARİHİ**1. DÖNEM 1. YAZILI - A GRUBU****2026-2027 Eğitim Öğretim Yılı**

Okul		Sınıf / Şube	
Ad Soyad		No	

Açıklama: Sınav 8 açık uçlu/kısa cevaplı sorudan oluşmaktadır. Toplam 100 puandır. Cevaplarınızı gerekçeli ve okunaklı yazınız.

1. [Kısa Cevap - 10 Puan] İlk Türk devletlerinde hükümdarın yönetme yetkisinin kaynağını açıklayan kavramı ve bu yetkiyle ilişkili bir inancı yazınız.

.....

.....

2. [Kısa Cevap - 10 Puan] İlk Türk devletlerinin teşkilat yapısında öne çıkan iki unsuru yazınız.

.....

.....

3. [Neden-Sonuç - 12 Puan] Kut anlayışının Türk devlet yönetiminde hükümdarlığı etkilemesini bir neden ve bir sonuçla açıklayınız.

.....

.....

.....

4. [Neden-Sonuç - 12 Puan] İslamiyet'in kabulünün Türk yönetim anlayışını etkilemesini bir neden ve bir sonuçla açıklayınız.

.....

.....

.....

5. [Kanıt Yorumlama - 14 Puan] Bu iki bilgi İlk Türk devletlerinde yönetim anlayışına ilişkin hangi iki sonucu gösterir?

- Orhun Yazıtlarında hükümdarın halka karşı görevleri vurgulanır.
- Kut anlayışı hükümdarın yönetme yetkisini meşrulaştırır.

6. [Kanıt Yorumlama - 14 Puan] Bu bilgiler ilk Türk devletlerinde toplum-devlet ilişkisine dair hangi iki sonucu destekler?

- Boylar konfederasyonu siyasi teşkilatın temel unsurlarından biriydi.
- Ordu-millet anlayışı askerî teşkilatlanmayı toplumun geniş kesimleriyle ilişkilendiriyordu.

7. [Kanıt Yorumlama - 14 Puan] Bu eserlerden hareketle Türk İslam yönetim düşüncesine ilişkin hangi iki ortak ilke çıkarılabilir?

- Kutadgu Bilig yöneticide adalet ve aklı öne çıkarır.
- Siyasetnâme devlet yönetiminde düzen, liyakat ve tecrübeyi vurgular.

8. [Kronoloji - 14 Puan] Aşağıdaki gelişmeleri eskiden yeniye doğru kronolojik olarak sıralayınız: Hun Devleti / Kök Türk Devleti / Karahanlı Devleti / Büyük Selçuklu Devleti / Osmanlı Devleti

11. SINIF TÜRK KÜLTÜR VE MEDENİYET TARİHİ**1. DÖNEM 1. YAZILI - B GRUBU****2026-2027 Eğitim Öğretim Yılı**

Okul		Sınıf / Şube	
Ad Soyad		No	

Açıklama: Sınav 8 açık uçlu/kısa cevaplı sorudan oluşmaktadır. Toplam 100 puandır. Cevaplarınızı gerekçeli ve okunaklı yazınız.

1. [Kısa Cevap - 10 Puan] İlk Türk İslam devletlerinde yönetim düşüncesini açıklamada kullanılan iki eseri yazınız.

.....

.....

2. [Kısa Cevap - 10 Puan] Osmanlı yönetim anlayışını açıklayan iki kavram yazınız.

.....

.....

3. [Neden-Sonuç - 12 Puan] Osmanlı Devleti'nde merkezî teşkilatın güçlü tutulmasının bir nedenini ve bir sonucunu yazınız.

.....

.....

.....

4. [Neden-Sonuç - 12 Puan] Tanzimat ve Meşrutiyet dönemlerinde halkın yönetime katılımının artmasını bir neden ve bir sonuçla açıklayınız.

.....

.....

.....

5. [Kanıt Yorumlama - 14 Puan] Bu bilgiler Osmanlı devlet anlayışının hangi iki yönünü gösterir?

- Osmanlı yönetim anlayışında “Nizam-ı Âlem” ve “Devlet-i Ebet Müddet” kavramları kullanıldı.
- İstimâlet politikası farklı toplulukların devlete bağlılığını güçlendirmeyi amaçladı.

6. [Kanıt Yorumlama - 14 Puan] Bu bilgiler Türk devlet teşkilatında değişim ve süreklilik açısından hangi iki sonucu destekler?

- Selçuklularda Divan-ı Saltanat devlet işlerinin görüşüldüğü merkezî kurumdu.
- Osmanlılarda Divan-ı Hümayun benzer biçimde merkezî yönetim işlevleri üstlendi.

7. [Kanıt Yorumlama - 14 Puan] Bu bilgiler Osmanlı teşkilatının işleyişine ilişkin hangi iki sonucu gösterir?

- Osmanlı’da merkez, taşra ve askerî teşkilat birbirini tamamlayan yapılar olarak işledi.
- Savaş organizasyonunda insan kaynağı, lojistik ve ekonomi birlikte planlandı.

8. [Kronoloji - 14 Puan] Aşağıdaki gelişmeleri eskiden yeniye doğru kronolojik olarak sıralayınız: Karahanlı Devleti / Büyük Selçuklu Devleti / Kutadgu Bilig’in yazılması / Osmanlı Devleti’nin kuruluşu / Tanzimat Fermanı

ÖĞRETMEN BÖLÜMÜ

Kapsam: Türklerde Devlet Teşkilatı

Kazanımlar: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.9, 1.10

A Grubu Cevap Anahtarı ve Kısmi Puanlama

1. (10 puan) Kut anlayışı | Gök Tanrı inancı

Puanlama: Her doğru unsur 5 puan.

2. (10 puan) Boylar konfederasyonu | Ordu teşkilatı

Puanlama: Her doğru unsur 5 puan.

3. (12 puan) Neden: Hükümdarın yönetme yetkisinin ilahî kaynaklı kabul edilmesi | Sonuç: Hükümdarlığın meşruiyetinin kut sahibi olma anlayışıyla açıklanması

Puanlama: Doğru neden 6 puan + doğru sonuç 6 puan. Eşdeğer tarihsel ifadeler kabul edilir.

4. (12 puan) Neden: Türklerin yeni dinin hukuk, siyaset ve meşruiyet anlayışıyla karşılaşması | Sonuç: Eski Türk devlet geleneği ile İslami yönetim kavramlarının birlikte kullanılması

Puanlama: Doğru neden 6 puan + doğru sonuç 6 puan. Eşdeğer tarihsel ifadeler kabul edilir.

5. (14 puan) Hükümdarlık yalnız güç değil meşruiyet anlayışına dayanmıştır. | Hükümdarın halka karşı sorumlulukları bulunduğu kabul edilmiştir.

Puanlama: Kanıta dayalı her doğru çıkarım 7 puan. Sadece metni tekrar eden, yorum içermeyen cevaplara tam puan verilmez.

6. (14 puan) Siyasi teşkilatlanma boy yapılarıyla bağlantılıdır. | Askerî sorumluluk toplum hayatının önemli bir parçasıdır.

Puanlama: Kanıta dayalı her doğru çıkarım 7 puan. Sadece metni tekrar eden, yorum içermeyen cevaplara tam puan verilmez.

7. (14 puan) Adalet iyi yönetimin temelidir. | Yöneticinin liyakatli, bilgili ve düzen kurucu olması beklenir.

Puanlama: Kanıta dayalı her doğru çıkarım 7 puan. Sadece metni tekrar eden, yorum içermeyen cevaplara tam puan verilmez.

8. (14 puan) Hun Devleti → Kök Türk Devleti → Karahanlı Devleti → Büyük Selçuklu Devleti → Osmanlı Devleti

Puanlama: Beş gelişmenin her doğru konumu 2 puan (10 puan); dizinin tamamı doğruysa ek 4 puan.

B Grubu Cevap Anahtarı ve Kısmi Puanlama

1. (10 puan) Kutadgu Bilig | Siyasetnâme

Puanlama: Her doğru unsur 5 puan.

2. (10 puan) Nizam-ı Âlem | Devlet-i Ebet Müddet

Puanlama: Her doğru unsur 5 puan.

3. (12 puan) Neden: Geniş coğrafyada yönetim, vergi ve askerî düzeni merkezden koordine etme ihtiyacı | Sonuç: Padişah ve merkez kurumlarının devlet işlerinde belirleyici konum kazanması

Puanlama: Doğru neden 6 puan + doğru sonuç 6 puan. Eşdeğer tarihsel ifadeler kabul edilir.

4. (12 puan) Neden: Modernleşme, hukukî düzenleme ve temsil taleplerinin güçlenmesi | Sonuç: Meclis ve anayasal yönetim tecrübesinin gelişmesi

Puanlama: Doğru neden 6 puan + doğru sonuç 6 puan. Eşdeğer tarihsel ifadeler kabul edilir.

5. (14 puan) Devlet düzeninin ve sürekliliğinin korunması temel hedeflerden biridir. | Farklı toplulukların yönetiminde uyum ve bağlılık sağlamaya önem verilmiştir.

Puanlama: Kanıta dayalı her doğru çıkarım 7 puan. Sadece metni tekrar eden, yorum içermeyen cevaplara tam puan verilmez.

6. (14 puan) Merkezî danışma ve yönetim kurulu geleneğinde süreklilik vardır. | Kurumların adı ve yapısı değişse de temel yönetim işlevleri devam etmiştir.

Puanlama: Kanıta dayalı her doğru çıkarım 7 puan. Sadece metni tekrar eden, yorum içermeyen cevaplara tam puan verilmez.

7. (14 puan) Devlet yönetimi farklı kurumların koordinasyonuna dayanmıştır. | Askerî güç yalnız orduya değil mali ve lojistik organizasyona da bağlıdır.

Puanlama: Kanıta dayalı her doğru çıkarım 7 puan. Sadece metni tekrar eden, yorum içermeyen cevaplara tam puan verilmez.

8. (14 puan) Karahanlı Devleti → Büyük Selçuklu Devleti → Kutadgu Bilig'in yazılması → Osmanlı Devleti'nin kuruluşu → Tanzimat Fermanı

Puanlama: Beş gelişmenin her doğru konumu 2 puan (10 puan); dizinin tamamı doğruysa ek 4 puan.

8 Alternatif Soru

Bu sorular A/B gruplarındaki aynı tür ve puandaki sorularla değiştirilebilir.

- A1. [Kısa Cevap - 10 Puan]** Osmanlı Devleti'nin teşkilat yapısının iki ana bölümünü yazınız.
- A2. [Kısa Cevap - 10 Puan]** Yeni Türk devletinde millî egemenliği güçlendiren iki siyasi gelişmeyi yazınız.
- A3. [Neden-Sonuç - 12 Puan]** Saltanatın kaldırılmasının bir nedenini ve Türk devlet teşkilatına bir etkisini yazınız.
- A4. [Neden-Sonuç - 12 Puan]** Osmanlı askerî teşkilatında II. Mahmut döneminde değişim yaşanmasının bir nedenini ve bir sonucunu yazınız.
- A5. [Kanıt Yorumlama - 14 Puan]** Tanzimat ve Meşrutiyet dönemlerinde yönetici görevleri ve devlet kurumları değişti. / Halkın yönetime katılımını artıran anayasal ve meclisli uygulamalar gelişti. — Bu bilgiler Osmanlı yönetimindeki modernleşmeye ilişkin hangi iki sonucu destekler?
- A6. [Kanıt Yorumlama - 14 Puan]** Yeni Türk devletinde ulus devlet anlayışı benimsendi. / Saltanat kaldırılarak egemenliğin kaynağı millet iradesi olarak kabul edildi. — Bu bilgiler yönetim anlayışındaki dönüşüme ilişkin hangi iki sonucu gösterir?
- A7. [Kanıt Yorumlama - 14 Puan]** I. Meclis farklı toplumsal ve siyasi görüşleri bünyesinde barındırdı. / Meclis, Millî Mücadele'yi millet adına yönetti. — Bu bilgiler yeni Türk devletinin temsil anlayışına dair hangi iki çıkarımı destekler?
- A8. [Kronoloji - 14 Puan]** Eskiden yeniye sıralayınız: I. Murat dönemi / Fatih Sultan Mehmet dönemi / Kanuni Sultan Süleyman dönemi / II. Mahmut dönemi / Meşrutiyet dönemi

Alternatif Sorular Cevap Anahtarı

- A1.** Merkez teşkilatı | Taşra teşkilatı
- A2.** Saltanatın kaldırılması | Cumhuriyetin ilanına giden meclis egemenliği süreci
- A3.** Neden: Millî egemenliğe dayalı yeni devlet düzeninde hanedan egemenliğinin sona erdirilmek istenmesi | Sonuç: Devlet yönetiminde egemenliğin millete ait olduğu anlayışın güçlenmesi
- A4.** Neden: Mevcut askerî yapının çağın savaş şartlarına cevap vermekte yetersiz kalması | Sonuç: Daha merkezî ve modern askerî yapılanma arayışlarının hızlanması
- A5.** Geleneksel devlet kurumları yeni ihtiyaçlara göre dönüşmüştür. | Temsil ve anayasal yönetim anlayışı güçlenmiştir.
- A6.** Hanedan egemenliğinden millî egemenliğe geçiş yaşanmıştır. | Modern ulus devlet yapısı güçlenmiştir.
- A7.** Meclis millî iradenin temsil organı olarak görülmüştür. | Farklı kesimlerin temsil edilmesi meşruiyeti güçlendirmiştir.
- A8.** I. Murat dönemi → Fatih Sultan Mehmet dönemi → Kanuni Sultan Süleyman dönemi → II. Mahmut dönemi → Meşrutiyet dönemi

Öğretmen notu: Sınav, 2026-2027 için güncellenen yıllık planın haftalık ilerleyişi esas alınarak hazırlanmıştır. Okul/il zümresinin ilan edeceği konu-soru dağılım tablosu ve sınıfta fiilen işlenen konular doğrultusunda son kontrol yapınız.